

Порівняльна таблиця до проекту Закону України

про внесення змін до закону України "Про освіту" щодо вдосконалення науково-методичного забезпечення освіти та якості навчальної літератури

Автор(и):

Народні депутати України Бабак С. В., Гришина Ю. М., Совсун І. Р., Коваль О. В., Колебошин С. В., Павленко Р. М., Лис О. Г., Коліух В. В., Піпа Н. Р., Швець С. Ф., Воронов В. А., Вацак Г. А., Діденко Ю. О., Абрамович І. О., Бондар Г. В., Мезенцева М. С.

Автори остаточної редакції:

Народні депутати України - члени Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій

Дата розгляду в комітеті:

17.11.2021

Реєстраційний № 5465

(Друге читання)

№	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
1	Проект			Проект
2	Вноситься			Вноситься
3	Народними депутатами України			Народними депутатами України
4				
5	Закон України			Закон України
6	«Про внесення змін до закону України «Про освіту» щодо вдосконалення науково-методичного забезпечення освіти та якості навчальної літератури»			Про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо вдосконалення науково-методичного забезпечення освіти та якості навчальної літератури
7	Верховна Рада України постановляє:			Верховна Рада України постановляє:
8	І. Унести такі зміни до Закону України “Про освіту” (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380):	-1- Н.д. Бабак С. В. (р.к. №11), Н.д. Лукашев О. А. (р.к. №314), Н.д. Колебошин С. В. (р.к. №341), Н.д. Піпа Н. Р. (р.к. №316), Н.д. Гришина Ю. М. (р.к. №428), Н.д. Воронов В. А. (р.к. №40), Н.д. Гришук Р. П. (р.к. №423), Н.д. Коваль О. В. (р.к. №57), Н.д. Коліух В. В. (р.к. №298), Н.д. Кириленко І. Г. (р.к. №167), Н.д. Лис О. Г. (р.к. №402), Н.д. Павленко Р. М. (р.к. №203) Абзац перший розділу І замінити абзацом такого змісту: "І. Внести зміни до Закону України "Про освіту" (Відомості Верховної	Враховано	І. Внести до Закону України “Про освіту” (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 38-39, ст. 380 із наступними змінами) такі зміни:

№	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
9	1. Статтю 1 доповнити пунктом 15-1 такого змісту:	Ради (ВВР), 2017 р., № 38-39, ст. 380 із наступними змінами) такі зміни:" -2- Н.д. Совсун І. Р. (р.к. №223) Викласти у такій редакції: «1. Статтю 1 доповнити пунктами 5-1 та 15-2 такого змісту:»	Враховано	1. Частину першу статті 1 доповнити пунктами 5 ¹ і 15 ² такого змісту:
10		-3- Н.д. Совсун І. Р. (р.к. №223) Доповнити абзацом такого змісту: «5-1) підручник - це вид навчальної літератури, що містить систематизований виклад навчального матеріалу та завдання для набуття компетентностей відповідно до навчальної програми (програм). Підручник має включати інтерактивну електронну складову;»	Враховано редакційно Обґрунтування: правка надає визначення підручнику, що використовується під час здобуття повної загальної середньої освіти, зокрема визначено, що з моменту визначення Міністерством освіти і науки України вимог до електронного додатку до відповідних підручників, такий додаток стане складовою частиною підручника.	"5 ¹) підручник - вид навчальної літератури, що містить систематизований виклад навчального матеріалу та завдання для досягнення певних результатів навчання відповідно до модельної та/або навчальної програми (для повної загальної середньої освіти), складовою якого є інтерактивний електронний додаток, вимоги до якого встановлює центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки";
11	«15-2) Навчальна література - електронні та паперові видання, що створені для забезпечення освітнього процесу та містять наукову, навчальну, методичну та/або практичну інформацію, спрямовану на досягнення здобувачами освіти визначених результатів навчання.».	-4- Н.д. Шахов С. В. (р.к. №315), Н.д. Вельможний С. А. (р.к. №313), Н.д. Сухов О. С. (р.к. №312) «15-2) Навчальна література - електронні та паперові видання, що створені для забезпечення освітнього процесу та містять наукову, навчальну, методичну та/або практичну інформацію, спрямовану на здобуття знань і досягнення здобувачами освіти визначених результатів навчання.». -5- Н.д. Красов О. І. (р.к. №381) В п. 15-1 статті 1 після слів "здобувачами освіти визначених" додати слова "відповідною навчальною програмою"	Відхилено Обґрунтування: правка відхилена адже знання є одним з результатів навчання. Провка не відповідає стратегії Нової української школи. Відхилено Обґрунтування: результати навчання визначаються не лише навчальною програмою та державними стандартами. Заначена правка	15 ²) навчальна література - електронні та паперові видання, що створені для забезпечення освітнього процесу та містять наукову, навчальну, методичну та/або практичну інформацію, спрямовану на досягнення здобувачами освіти визначених результатів навчання".

№	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		<p>-6- Н.д. Фролов П. В. (р.к. №122)</p> <p>Підпункт 15-2 статті 1 Закону України "Про освіту" викласти в новій редакції; "15-2) Навчальна література - електронні та паперові видання, що містять наукову, навчальну, методичну та/або практичну інформацію, спрямовану на досягнення здобувачами визначених результатів навчання."</p>	<p>необґрунтовано звужує визначення. Відхилено</p> <p>Обґрунтування: правкою необґрунтовано розширюється визначення, оскільки пропонує до навчальної літератури видання, що не створені для використання в освітньому процесі (зокрема, науково-популярні), але теж можуть сприяти досягненню результатів навчання). До того ж, художня і наукова література не спрямовані на досягнення результатів навчання.</p>	
12	2. У статті 64:			2. У частині першій статті 64:
13	1) Абзац восьмий частини першої викласти у такій редакції:			абзац восьмий частини першої викласти в такій редакції:
14	«організовує розроблення і затверджує стандарти освіти у випадках, визначених цим та спеціальними законами, оприлюднює їх на своєму офіційному веб-сайті;»			"організовує розроблення і затверджує стандарти освіти у випадках, визначених цим Законом та спеціальними законами, оприлюднює їх на своєму офіційному веб-сайті";
15	2) доповнити абзацами дев'ятим - одинадцятим такого змісту:			після абзацу восьмого доповнити трьома новими абзацами такого змісту:
16	«організовує та здійснює наукове та методичне забезпечення освіти у межах, визначених спеціальними законами;			"організовує і здійснює наукове та методичне забезпечення освіти у межах, визначених спеціальними законами;
17	організовує проведення досліджень у сфері освіти, необхідних для формування та реалізації державної політики у сфері освіти;			організовує проведення наукових досліджень у сфері освіти, необхідних для формування та реалізації державної політики у сфері освіти;
18	організовує проведення експертизи	-7- Н.д. Совсун І. Р. (р.к. №223)	Враховано редакційно	організовує здійснення експертизи та

№	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
	навчальної літератури, що використовується у освітньому процесі у дошкільній та повній загальній середній освіті, а також в інших випадках, визначених цим та спеціальними законами, визначає види навчальної літератури, що підлягають експертизі;».	<p>Викласти у такій редакції:</p> <p>«організовує проведення експертизи та апробації навчальної літератури, що використовується у освітньому процесі у дошкільній та повній загальній середній освіті, а також в інших випадках, визначених цим та спеціальними законами, визначає види навчальної літератури, що підлягають експертизі;».</p> <p>-8- Н.д. Мамка Г. М. (р.к. №147)</p> <p>організовує проведення експертизи навчальної літератури, що використовується у освітньому процесі у дошкільній, повній загальній середній, професійній (професійно-технічній) та фаховій передвищій освіті, а також в інших випадках, визначених цим та спеціальними законами, визначає види навчальної літератури, що підлягають експертизі;».</p> <p>-9- Н.д. Красов О. І. (р.к. №381)</p> <p>В п. 2) ст. 64 абзац 11 замінити наступним "здійснює визначення видів навчальної</p>	<p>Обґрунтування:</p> <p>враховано необхідність проведення апробації. В кінці речення варто теж згадати про апробацію, оскільки деякі види навчальної літератури можуть потребувати тільки експертизи.</p> <p>Відхилено</p> <p>Обґрунтування:</p> <p>експертиза та апробація навчальної літератури, що використовується для здобуття професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, вимагає спеціальних знань та навичок, якими володіють лише вузькі фахівці, тому забезпечення якості навчальної літератури на цих рівнях освіти має бути відповідальністю закладів освіти. До того ж, у професійній (професійно-технічній), фаховій передвищій освіти кількість предметів, відповідно назв видань є значно більшою, ніж у середній та дошкільній. Тож експертиза і апробація навчальної літератури для цих рівнів освіти істотно збільшує необхідні видатки.</p> <p>Відхилено</p> <p>Обґрунтування: ця правка необґрунтовано</p>	<p>апробації навчальної літератури для закладів дошкільної та загальної середньої освіти, а також в інших випадках, визначених цим Законом та спеціальними законами, визначає види навчальної літератури, що підлягають експертизі та апробації".</p> <p>У зв'язку з цим абзаци дев'ятий - тридцять перший вважати відповідно абзацами дванадцятим - тридцять четвертим.</p>

№	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		літератури, що підлягає експертизі, а також затвердження результати проведеної відповідної експертизи"	залишає неврегульованим питанням, хто відповідає за забезпечення якості навчальної літератури. Також незрозумілим є, хто ж буде організовувати експертизу і апробацію, які у цій редакції будуть обов'язковими, адже жодний орган не буде мати повноважень робити.	
19	3. Частину першу статті 65 доповнити новим абзацом сьомим такого змісту:			3. Частину першу статті 65 після абзацу шостого доповнити новим абзацом такого змісту:
20	«організують проведення експертизи навчальної літератури, що використовується для здобуття спеціалізованої освіти;».	-10- Н.д. Совсун І. Р. (р.к. №223) Викласти у такій редакції: «організують проведення експертизи та апробації навчальної літератури, що використовується для здобуття спеціалізованої освіти;».	Враховано редакційно Обґрунтування: враховано необхідність проведення апробації навчальної літератури. Додати до прикінцевих та перехідних положень, що ця норма застосовується з 2024 року.	"організують здійснення експертизи та апробації навчальної літератури для здобуття спеціалізованої освіти". У зв'язку з цим абзаци сьомий - дев'ятий вважати відповідно абзацами восьмим -десятим.
21	4. У статті 75:			4. У статті 75:
22	1) Абзац перший частини першої після слів «центральні органи виконавчої влади, яким підпорядковані заклади освіти, інші» доповнити словом «наукові»;			1) у частині першій: абзац перший після слів "заклади освіти, інші" доповнити словом "наукові";
23	2) Пункт другий частини першої після слів «брати участь у науково-методичному забезпеченні» доповнити словами «освітнього процесу, оцінюванні та»;			у пункті 2 слова "оцінювання і" замінити словами "освітнього процесу, оцінюванні та";
24	3) Пункти третій та четвертий частини першої викласти у такій редакції:			пункти 3 і 4 викласти в такій редакції:
25	«3) організовувати та здійснювати наукові дослідження, необхідні для формування та реалізації державної політики у сфері освіти, розробляти і впроваджувати інноваційні технології освіти;	-11- Н.д. Шахов С. В. (р.к. №315), Н.д. Вельможний С. А. (р.к. №313), Н.д. Сухов О. С. (р.к. №312) «3) організовувати та здійснювати наукові дослідження, необхідні для формування та реалізації державної політики у сфері освіти,	Враховано редакційно Обґрунтування: аналіз та оцінка ефективності державної політики у	"3) організовувати та проводити наукові дослідження у сфері освіти, необхідні для формування та реалізації державної політики у сфері освіти, розробляти і впроваджувати інноваційні технології освіти, зокрема для вдосконалення

№	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		розробляти і впроваджувати інноваційні технології освіти, проводити аналіз і оцінку ефективності державної політики у сфері освіти;	сфері освіти є важливим аспектом діяльності освітніх інституцій, проте слово "проводити" у цьому контексті краще не використовувати. Враховано редакційно	освітнього процесу та управління освітою, аналізувати ефективність державної політики у сфері освіти;
		-12- Н.д. Мамка Г. М. (р.к. №147) 3) організовувати та здійснювати наукові дослідження, необхідні для формування та реалізації державної політики у сфері освіти, розробляти і впроваджувати інноваційні технології в освітній процес;	Обґрунтування: інноваційні технології можуть використовуватися не лише в освітньому процесі, а й в управлінні освітою, підвищення кваліфікації, тощо. Враховано редакційно	
26	4) створювати та видавати навчальну та методичну літературу, здійснювати методичний супровід їх впровадження в освітній процес;»;	-13- Н.д. Совсун І. Р. (р.к. №223) Викласти у такій редакції: «4) організовувати видання навчальної та методичної літератури , створювати та видавати на конкурентних засадах навчальну та методичну літературу, здійснювати методичний супровід їх впровадження в освітній процес;»;	Обґрунтування: Юридичні особи не можуть створювати. Це прерогатива авторів, фізичних осіб, натомість деякі з відповідних освітніх інституцій не можуть видавати, а мають організовувати видання навчальної літератури. Згадка про конкурентні засади доречна якщо йдеться про видання за бюджетні кошти. Але у пропонуванні редакції конкурентні засади стосуються всіх випадків і фактично забороняють видавцям видавати літературу за власні кошти чи кошти авторів за відсутності конкуренції. Враховано редакційно	4) організовувати видання навчальної та методичної літератури (у тому числі за рахунок коштів державного та/або місцевих бюджетів та на засадах конкуренції з іншими авторами і видавцями), здійснювати методичний супровід їх впровадження в освітній процес";
		-14- Н.д. Абрамович І. О. (р.к. №138)		

№	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		<p>Абзац третій підпункту 3 пункту 4 розділу I Законопроекту викласти в такій редакції:</p> <p>«4) організовувати написання авторами (створення), підготовку та видання навчальної та методичної літератури, здійснювати організацію методичного супроводу їх впровадження в освітній процес;»</p> <p><i>Обґрунтування: Міністерство освіти і науки України не має повноважень «створювати і видавати» літературу. Згідно з Законами України «Про видавничу справу» та «Про державну підтримку книговидавничої справи» створенням літератури займаються автори, а підготовкою та виданням – видавництва, внесені до Державного реєстру видавців, виготовлювачів та розповсюджувачів видавничої продукції. Тому Міністерство освіти і науки може лише організовувати створення, підготовку та видання, а не займатись цим самотійно.</i></p>	Враховано в редакції правки 13.	
27	4) Доповнити частинами третьою і четвертою такого змісту:			2) після частини другої доповнити двома новими частинами такого змісту:
28	«3. В освітньому процесі не може використовуватися навчальна література, що містить академічний плагіат, фабрикацію та/або фальсифікацію, твердження, які суперечать визначенням цим Законом засадам державної політики у сфері освіти та принципам освітньої діяльності, а також навчальна література, що містить ознаки дискримінації, крім випадків, коли відповідні матеріали використовуються для ілюстрування чи пояснення явищ дискримінації.	<p>-15- Н.д. Шахов С. В. (р.к. №315), Н.д. Вельможний С. А. (р.к. №313), Н.д. Сухов О. С. (р.к. №312)</p> <p>«3. В освітньому процесі не може використовуватися навчальна література, що містить академічний плагіат, фабрикацію та/або фальсифікацію, твердження, які суперечать визначенням законодавством засадам державної політики у сфері освіти та принципам освітньої діяльності, а також навчальна література, що містить ознаки дискримінації, крім випадків, коли відповідні матеріали використовуються для ілюстрування чи пояснення явищ дискримінації у межах, необхідних для виконання поставлених цілей.</p> <p>-16- Н.д. Мамка Г. М. (р.к. №147)</p>	<p>Відхилено</p> <p>Обґрунтування: поняття "законодавство" необґрунтовано розширює коло суб'єктів, що не мають повноважень з визначення засад і принципів державної політики у сфері освіти</p>	<p>«3. В освітньому процесі не може використовуватися навчальна література, що містить академічний плагіат, фабрикацію та/або фальсифікацію, твердження, які суперечать визначенням цим Законом засадам державної політики у сфері освіти та принципам освітньої діяльності, а також навчальна література, що містить ознаки дискримінації, крім випадків, якщо відповідні матеріали використовуються для ілюстрування чи пояснення явищ дискримінації.</p>

№	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		3. В освітньому процесі забороняється використовувати навчальну літературу, що містить академічний плагіат, фабрикацію та/або фальсифікацію, твердження, які суперечать визначеним цим Законом засадам державної політики у сфері освіти та принципам освітньої діяльності, а також навчальну літературу, що містить ознаки дискримінації, крім випадків, коли відповідні матеріали використовуються для ілюстрування чи пояснення явищ дискримінації.	Обґрунтування: використання терміну "забороняється" створює колізію у випадку, коли порушення виявлені після того, як навчальна література використовувалася протягом певного часу.	
29	Вимоги щодо забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності при створенні навчальної літератури визначаються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.			Вимоги щодо забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності у процесі створення навчальної літератури визначаються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.
30	Підручники і навчальні посібники мають відповідати принципам системності, науковості, доступності, віковим та психофізіологічним особливостям здобувачів освіти.	-17- Н.д. Батенко Т. І. (р.к. №324), Н.д. Констанкевич І. М. (р.к. №238) 1. Абзац четвертий підпункту 4 пункту 4 Розділу I законопроекту викласти у такій редакції: "Навчальна література, в тому числі підручники і навчальні посібники, мають відповідати стандартам освіти, принципам системності, науковості, доступності, віковим та психофізіологічним особливостям здобувачів освіти, а також іншим вимогам, визначеним законом." Обґрунтування: Даною поправкою пропонується поширити вимогу щодо відповідності принципам системності, науковості, доступності, віковим та психофізіологічним особливостям здобувачів освіти не лише на підручники і навчальні посібники, а на всю навчальну літературу. Також пропонується передбачити законодавчу вимогу щодо відповідності навчальної літератури стандартам освіти, а також іншим вимогам, які відображені в Законах України.	Враховано редакційно Обґрунтування: до категорії навчальної літератури належать видання, які не можуть відповідати всім переліченим вимогам (словники, довідники, методичні посібники, тощо). Підручники та навчальні посібники створюються за предметами/навчальними дисциплінами. Але стандарти освіти, зокрема, вищої та фахової передвищої, не містять такої деталізації вимог, а зазначають вимоги до підсумкових результатів навчання.	Підручники і навчальні посібники мають відповідати принципам системності, науковості, доступності, а також віковим та психофізіологічним особливостям здобувачів освіти.

№	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		<p>Дана поправка дозволить більш комплексно досягнути мети даного законопроекту, адже відповідати принципам і стандартам має вся навчальна література в сукупності, а не лише окремі її складові.</p> <p>-18- Н.д. Шахов С. В. (р.к. №315), Н.д. Вельможний С. А. (р.к. №313), Н.д. Сухов О. С. (р.к. №312)</p> <p>Підручники і навчальні посібники мають відповідати принципам системності, науковості, доступності, віковим, психофізіологічним особливостям здобувачів освіти та достовірності викладеної в них інформації.</p> <p>-19- Н.д. Красов О. І. (р.к. №381)</p> <p>Абз. 3 ч. 3 статті 75 викласти в такій редакції: "Підручники і навчальні посібники мають відповідати таким принципам:</p> <p>1) системності – їх матеріал має бути цілісним, впорядкованим, послідовним та достатнім для опанування здобувачами освіти навчальної програми та вирішення її завдань, не вимагаючи використання додаткових підручників;</p> <p>2) науковості – вони мають відповідати рівню сучасної науки, включати лише доведені та достовірні наукові факти, поняття, закони та закономірності, а також теорії відповідних наукових галузей;</p> <p>3) доступності – зміст навчального матеріалу, його структура та спосіб викладення повинні бути зрозумілими, відповідати когнітивному рівню здобувачів освіти, їх віковому та психологічному розвитку, а також супроводжуватися достатніми і доцільними прикладами та ілюстраціями;</p> <p>4) стимулювання самостійної пізнавальної діяльності – підручники і навчальні посібники повинні забезпечувати можливість самостійного вивчення навчального</p>	<p>Враховано редакційно</p> <p>Обґрунтування: принцип науковості вже передбачає достовірність інформації.</p> <p>Відхилено</p> <p>Обґрунтування: присутній надмірний рівень деталізації нехарактерний для нормативного акту рівня Закону. Крім того, наведена деталізація є дискусійною і більш доречною в інших документах.</p>	

№	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		матеріалу, мотивувати та полегшувати здобувачам освіти самостійний пошук, аналіз та опанування додаткових знань, вмінь і навиків, що стосуються навчальної програми; 5) якості та безпечності – матеріали з яких виготовлені паперові підручники і навчальні посібники, використовувані в них шрифти, кольорова гамма та інші елементи повинні відповідати гігієнічним та іншим державним стандартам; 6) іншим принципам, які впливають із цього Закону та спеціальних законів.		
		-20- Н.д. Фролов П. В. (р.к. №122) У частині третій статті 75 Закону України "Про освіту" слова "Підручники і навчальні посібники мають" замінити словами "Навчальна література повинна".	Відхилено Обґрунтування: до категорії навчальної літератури належать видання, які не можуть відповідати всім переліченим вимогам (словники, довідники, атласи, навчально-методичні посібники).	
31	4. Для забезпечення якості навчальної літератури, її відповідності принципам та вимогам, визначеним законодавством, може здійснюватися експертиза навчальної літератури.	-21- Н.д. Батенко Т. І. (р.к. №324), Н.д. Констанкевич І. М. (р.к. №238) 2. В абзаці п'ятому підпункту 4 пункту 4 Розділу І законопроекту слова "може здійснюватися" замінити словом "здійснюється". Обґрунтування: Даною поправкою пропонується передбачити законодавчу вимогу проведення обов'язкової експертизи щодо всієї навчальної літератури, а не встановлювати можливість проведення експертизи. Якщо залишити пропозицію законопроекту щодо необов'язковості проведення експертизи навчальної літератури, то мети, закладеної в основі даного законопроекту, досягнуто не буде.	Враховано редакційно Обґрунтування: обов'язковість експертизи всієї навчальної літератури потребує значних ресурсів і обмежує академічну свободу викладача.	4. Для забезпечення якості навчальної літератури, її відповідності принципам та вимогам, визначеним законодавством, здійснюється експертиза навчальної літератури у випадках та порядку, визначених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки відповідно до цього Закону і спеціальних законів.

№	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		<p>Як вбачається, експертизу має проходити вся навчальна література, яка буде використовуватися в освітньому процесі.</p> <p>Врахування цієї поправки дозволить більш комплексно досягнути мети даного законопроекту.</p> <p>-22- Н.д. Шахов С. В. (р.к. №315), Н.д. Вельможний С. А. (р.к. №313), Н.д. Сухов О. С. (р.к. №312)</p> <p>4. Для забезпечення якості навчальної літератури, її відповідності принципам та вимогам, визначеним законодавством, здійснюється експертиза навчальної літератури.</p> <p>-23- Н.д. Красов О. І. (р.к. №381)</p> <p>В абз. 1 ч. 4 статті 75 слова "може здійснюватися експертиза навчальної літератури" замінити словами "здійснюється експертиза навчальної літератури на засадах анонімності, об'єктивності та професійності залучених експертів."</p> <p>Додати нове речення такого змісту: "Не допускається здійснення зазначеної експертизи особами, які перебувають в умовах потенційного або реального конфлікту інтересів, згідно визначень наведених в Законі України "Про запобігання корупції". Забороняється та тягне за собою притягнення до передбаченої законом відповідальності винних осіб будь-який прямий чи непрямий тиск на осіб (експертів), які здійснюють зазначену експертизу."</p> <p>Додати нове речення такого змісту "Відповідальним за проведення експертизи навчальної літератури, що використовується в освітньому процесі у дошкільній та повній загальній середній освіті, а також в інших випадках, визначених цим та спеціальними законами, є центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти."</p> <p>-24- Н.д. Фролов П. В. (р.к. №122)</p>	<p>Враховано редакційно</p> <p>Враховано редакційно</p> <p>Враховано редакційно</p>	

№	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
32		<p>У частині четвертій статті 75 Закону України "Про освіту" "може здійснюватися" замінити словом "здійснюється".</p> <p>-25- Н.д. Совсун І. Р. (р.к. №223)</p> <p>Доповнити абзацами такого змісту:</p> <p>«Експертиза навчальної літератури здійснюється на засадах прозорості, правової визначеності, доброчесності, фаховості, колегіальності підготовки експертних висновків, незалежності та анонімності експертів.</p> <p>Відповідальність за підготовку експертів, якість та доброчесність експертизи несе установа, що за рішенням центрального органу виконавчої влади у сфері освіти організовує проведення експертизи.</p> <p>Експерти несуть відповідальність за якість і доброчесність експертних висновків, у підготовці яких вони брали участь.»</p>	<p>Враховано частково</p> <p>Обґрунтування:</p> <p>важливо зазначити принципи здійснення експертизи та мінімізувати корупційні ризики.</p> <p>Якщо є різні визначення в інших законах, то потрібно відредагувати. В іншому випадку варто вилучити.</p> <p>Треба також визначити, яким законом, якої саме відповідальності.</p>	<p>Експертиза навчальної літератури здійснюється на засадах прозорості, доброчесності, фаховості та незалежності експертів.</p> <p>Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки визначає устанovu, що організовує здійснення експертизи навчальної літератури, навчання експертів, здійснює заходи щодо забезпечення якості експертизи та дотримання принципів академічної доброчесності.</p> <p>Експерти несуть відповідальність за доброчесність та якість їхніх експертних висновків у порядку, встановленому законодавством та угодами, укладеними з ними центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.</p> <p>Не допускається здійснення експертизи навчальної літератури особами, які мають потенційний або реальний конфлікт інтересів.</p> <p>Протиправний тиск на осіб, які здійснюють експертизу навчальної літератури, втручання в їхню експертну діяльність забороняються і мають наслідком відповідальність, встановлену законом.</p>
33	<p>Навчальна література, що видається (перевидается) за кошти державного та місцевих бюджетів для використання в освітньому процесі у дошкільній та повній загальній середній освіті, відбирається за конкурсом на основі вибору закладів освіти у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, та має отримати позитивний висновок експертизи, що здійснюється за кошти державного бюджету.</p>	<p>-26- Н.д. Совсун І. Р. (р.к. №223)</p> <p>Викласти у такій редакції:</p> <p>«Навчальна література, що видається (перевидается) за кошти державного та місцевих бюджетів для використання в освітньому процесі у дошкільній та повній загальній середній освіті, відбирається за конкурсом на основі вибору, здійсненого педагогічними працівниками закладів освіти у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, та має отримати позитивні висновки</p>	<p>Враховано редакційно</p> <p>Обґрунтування:</p> <p>Технічне уточнення в частині врахування принципу академічної свободи педагогічних працівників та необхідності забезпечення апробації (починаючи з 2024 року)</p>	<p>Навчальна література, що видається (повторно видається) за рахунок коштів державного бюджету для використання в освітньому процесі в закладах дошкільної та повної загальної середньої освіти, відбирається за конкурсом на основі вибору закладів освіти, здійсненого педагогічними працівниками таких закладів освіти у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, та має пройти апробацію у порядку, визначеному</p>

№	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		експертиз, що здійснюються за кошти державного бюджету, та пройти апробацію у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.»		центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.
34		-27- Н.д. Совсун І. Р. (р.к. №223) Доповнити абзацом такого змісту: «Особам, що мають конфлікт інтересів, заборонено приймати участь в організації та проведенні конкурсного відбору навчальної та методичної літератури.»	Враховано редакційно Обґрунтування: важливо мінімізувати корупційні ризики при проведенні конкурсного відбору.	Особам, які мають конфлікт інтересів, забороняється брати участь в організації та проведенні конкурсного відбору навчальної літератури, а також входити до складу органів (комісій), рішення яких впливають на результати конкурсного відбору.
35	Навчальна література, що видається або придбається за кошти юридичних та фізичних осіб, може проходити експертизу за ініціативи видавців чи замовників, або на підставі звернення фізичних та юридичних осіб.	-28- Н.д. Батенко Т. І. (р.к. №324), Н.д. Констанкевич І. М. (р.к. №238) 3. Абзац сьомий підпункту 4 пункту 4 Розділу І законопроекту викласти у такій редакції: "Навчальна література, що видається або придбається за кошти юридичних та фізичних осіб для використання в освітньому процесі у дошкільній та повній загальній середній освіті, відбирається за конкурсом на основі вибору закладів освіти у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, та має отримати позитивний висновок експертизи, що здійснюється за кошти державного бюджету. Навчальна література, що видається або придбається за кошти юридичних та фізичних осіб не для використання в освітньому процесі у дошкільній та повній загальній середній освіті, може проходити експертизу за ініціативи видавців чи замовників, або на підставі звернення фізичних та юридичних осіб." Обґрунтування: Даною поправкою пропонується уточнити, що експертиза навчальної літератури, що видається або купується за кошти юридичних та фізичних осіб, але планується для використання в освітньому процесі у	Враховано частково Обґрунтування: правка є внутрішньо суперечливою, оскільки навчальної літератури , що не використовується в освітньому процесі, не може існувати. Не варто поширювати бюджетне фінансування експертизи на цю категорію. На практиці обсяг бюджетного фінансування буде обмежений. Тому таке розширення призведе до зниження якості експертизи. Крім того, експертиза за кошти авторів чи видавців буде стимулювати цих суб'єктів здійснювати попередню оцінку якості.	Експертиза навчальної літератури, що видається чи придбається за рахунок коштів юридичних або фізичних осіб, може здійснюватися за ініціативою та за рахунок коштів видавців, замовників, інших фізичних або юридичних осіб.

№	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		<p>дошкільній та повній загальній середній освіті, має відбуватись за державні кошти.</p> <p>Адже норми законопроекту, прийняті в першому читанні за основу, не давали відповіді на питання, за які кошти має проводитись експертиза такої навчальної літератури.</p> <p>Крім того, що проведення експертизи навчальної літератури, що видається або купується за кошти юридичних та фізичних осіб, але планується для використання в освітньому процесі у дошкільній та повній загальній середній освіті, зняло б тягар фінансування такої експертизи з вказаних осіб, воно також дозволить державі дієво контролювати якість експертизи такої навчальної літератури.</p>		
36	Навчальна література, у якій за результатами експертизи виявлено невідповідність принципам та вимогам, визначеним законодавством, не може використовуватися у освітньому процесі.	<p>-29- Н.д. Совсун І. Р. (р.к. №223)</p> <p>Викласти у такій редакції:</p> <p>«Навчальна література, у якій за результатами експертизи виявлено невідповідність принципам та вимогам, визначеним законодавством, може використовуватися у освітньому процесі виключно після усунення такої невідповідності. У разі неможливості усунення невідповідності принципам та вимогам, визначеним законодавством, навчальна література не може використовуватися в освітньому процесі.»</p> <p>-30- Н.д. Мамка Г. М. (р.к. №147)</p> <p>Забороняється використання у освітньому процесі навчальної літератури, що за результатами експертизи не відповідає принципам та вимогам, встановлених законодавством.</p>	<p>Враховано редакційно</p> <p>Обґрунтування:</p> <p>зазначена правка спрямована на оптимізацію використання ресурсів в освітній галузі. Зміст другого речення охоплюється першим реченням.</p>	<p>Навчальна література, у якій виявлено невідповідність принципам та вимогам, визначеним законодавством, може використовуватися в освітньому процесі виключно після усунення такої невідповідності.</p>
		<p>-31- Н.д. Батенко Т. І. (р.к. №324), Н.д. Констанкевич І. М. (р.к. №238)</p> <p>4. В абзаці дев'ятому підпункту 4 пункту 4 Розділу І законопроекту слово "споживачам"</p>	<p>Враховано редакційно</p> <p>Обґрунтування:</p>	<p>Експертні висновки та рішення щодо використання навчальної літератури в освітньому процесі оприлюднюються на офіційному веб-сайті центрального органу</p>

№	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
	освіти і науки, а також в інші способи, доступні споживачам із зазначенням назви видання та імен експертів, що здійснювали таку експертизу.	замінити словами "учасникам освітнього процесу". Обґрунтування: Даною поправкою пропонується замінити в законопроекті згадку поняття "споживачі" на згадку поняття "учасники освітнього процесу", оскільки поняття "споживачі" не використовується в тексті Закону України "Про освіту", на відміну від пропонованого даною поправкою поняття. Врахування даної поправки дозволить узгодити термінологію законопроекту з термінологією Закону України "Про освіту" та допоможе уникнути в подальшому проблем з правозастосування норм Закону.	правка пропонує застосування більш коректнішого терміну. Редакційна правка. Має бути доступною інформація, а не способи.	виконавчої влади у сфері освіти і науки та/або уповноваженої установи, а також в інший спосіб, що забезпечує їх доступність для учасників освітнього процесу, із зазначенням назви видання та імен експертів, які здійснювали таку експертизу.
		-32- Н.д. Мамка Г. М. (р.к. №147) Висновки експертизи навчальної літератури та рішення щодо її використання в освітньому процесі оприлюднюються на веб-сайті центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, а також в інші способи, доступні учасникам освітнього процесу із зазначенням назви видання та прізвища, імена та по батькові експертів, що здійснювали таку експертизу.	Враховано редакційно	
38	Порядок здійснення експертизи визначає центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.».	-33- Н.д. Красов О. І. (р.к. №381) Додати нове речення такого змісту: "Такий порядок повинен передбачати можливість оскарження та за його результатами повторного проведення зазначеної експертизи."	Відхилено Обґрунтування: зазначеною правкою пропонується встановити механізм захисту прав та інтересів учасників конкурсного відбору навчальної літератури. Але на практиці таке формулювання може призвести до затягування, і навіть повного зупинення заходів з підготовки навчальної літератури до друку.	Порядок здійснення експертизи навчальної літератури визначає центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки".

№	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
39	У зв'язку з цим частини третю - п'яту вважати відповідно частинами п'ятою - сьомою.			У зв'язку з цим частини третю - п'яту вважати відповідно частинами п'ятою - сьомою;
40		<p>-34- Н.д. Совсун І. Р. (р.к. №223)</p> <p>Доповнити пунктом 5) такого змісту: «5) Частину шосту викласти у такій редакції: «6. Наукове і методичне забезпечення освіти, видане за кошти державного та/або місцевих бюджетів, а також висновки за результатами незалежної наукової експертизи розміщуються у вільному доступі на офіційному веб-сайті розробника.»»</p>	<p>Враховано редакційно</p> <p>Обґрунтування: зазначена поправка носить технічний характер.</p>	<p>3) частину шосту викласти в такій редакції: "6. Навчальна і методична література, придбана або створена повністю чи частково за рахунок коштів державного та/або місцевих бюджетів, засоби навчання, розроблені за рахунок коштів державного та/або місцевих бюджетів, а також експертні висновки розміщуються у вільному доступі на веб-сайті видавця та/або розробника.</p> <p>Відповідальність за якість змістовного наповнення навчальної та методичної літератури, виданої за рахунок коштів державного бюджету, та встановлену законодавством відповідність такої літератури санітарно-гігієнічним вимогам до друкованої продукції, несуть автор (автори), видавці та/або розробники, центральный орган виконавчої влади у сфері освіти і науки та установа, що організує здійснення експертизи навчальної літератури".</p>
41	II. Прикінцеві положення			II. Прикінцеві положення
42	1. Цей Закон набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування.	<p>-35- Н.д. Бабак С. В. (р.к. №11), Н.д. Лукашев О. А. (р.к. №314), Н.д. Колебошин С. В. (р.к. №341), Н.д. Піпа Н. Р. (р.к. №316), Н.д. Гришина Ю. М. (р.к. №428), Н.д. Воронов В. А. (р.к. №40), Н.д. Гришук Р. П. (р.к. №423), Н.д. Лис О. Г. (р.к. №402), Н.д. Коваль О. В. (р.к. №57), Н.д. Колух В. В. (р.к. №298), Н.д. Кириленко І. Г. (р.к. №167), Н.д. Павленко Р. М. (р.к. №203)</p> <p>Внести доповнення до частини першої "Прикінцевих положень" такого змісту: "Зміни, що вносяться до Розділу I статті 1 Закону України "Про освіту" в частині визначення терміну "підручник" та статей 64,</p>	<p>Враховано редакційно</p> <p>Обґрунтування: доповнення вносяться з метою надання можливості центральному органу виконавчої влади у</p>	<p>1. Цей Закон набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування, крім абзацу другого пункту 1, абзацу сьомого пункту 2, пункту 3 і абзацу одинадцятого підпункту 2 пункту 4 розділу I цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2024 року.</p>

№	Редакція, прийнята в першому читанні	Пропозиції та поправки до проекту	Висновки, обґрунтування	Законопроект, запропонований головним комітетом в остаточній редакції
		65, 75 в частині апробації навчальної літератури набирають чинності з 1 січня 2024 року".	сфері освіти і науки внести зміни до нормативно-правових актів щодо запровадження процедур апробації та підготовки і реалізації концепцій електронних підручників та додатків до них.	
43		-36- Н.д. Совсун І. Р. (р.к. №223) Доповнити абзацом такого змісту: «Пункт 5-1 статті 1 цього Закону набирає чинності з 1 січня 2023 року.»	Враховано редакційно Обґрунтування: зазначеною правкою надається додатковий часовий проміжок для підготовки і реалізації концепції електронних додатків.	
44	2. Доручити Кабінету Міністрів України впродовж шести місяців привести свої нормативно-правові акти у відповідність до цього Закону.			
45		-37- Н.д. Стефанчук Р. О. (р.к. №2) Розділ II «Прикінцеві положення» доповнити новим пунктом такого змісту: «Кабінету Міністрів України у 2022 році поінформувати Верховну Раду України про стан виконання цього Закону». Обґрунтування: З метою забезпечення ефективності парламентського контролю за прийнятими рішеннями та відповідно до п. 13 ч. 1 ст. 85 Конституції України пропонується передбачити обов'язок Кабінету Міністрів України поінформувати Верховну Раду України у 2022 році про стан виконання цього Закону.	Враховано редакційно Обґрунтування: крім важливості заслуховування інформації про виконання цього Закону важливо також забезпечити внесення відповідних змін до нормативно-правових актів.	2. Кабінету Міністрів України: протягом шести місяців з дня прийняття цього Закону: привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом; забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом; у четвертому кварталі 2024 року поінформувати Верховну Раду України про стан виконання цього Закону.
46	Голова Верховної Ради			Голова Верховної Ради
47	України Дмитро РАЗУМКОВ			України Руслан СТЕФАНЧУК

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Бабак Сергій Віталійович

Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000660C310092258F00

Дійсний до: 26.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-24/3-2021/366786 від 25.11.2021

725016